

Social Security

«Ամփոփ
Տեղեկութիւն»

www.socialsecurity.gov

«Ամփոփ Տեղեկություն»

Սույն հրատարակությունը տալիս է Սոցիալական Ապահովության, Լրացուցիչ Ապահովության Եկամուտի (SSI) եւ Մետիքերի ծրագիրների մասին ամփոփ բացատրություն: Նշված ծրագրերի մասին մանրամասն տեղեկություն ստանալու համար այցելեցե՛ք www.socialsecurity.gov, որտեղ նաեւ կարող եք գտնել մեր հրատարակությունները:

Չեր Սոցիալական Ապահովության համարը

Սոցիալական Ապահովության նպաստները հիմնվում են այն հասույթի վրա, որը արձանագրվում է մեր մոտ ձեր գործատիրոջ կողմից (կամ ձեր կողմից եթե ինքնաշխատ եք), օգտագործելով ձեր Սոցիալական Ապահովության համարը: Ուստի, շատ կարեւոր է որ դուք միշտ օգտագործեք ձեր ճիշտ Սոցիալական Ապահովության համարը: Միեւնույն ժամանակ, դուք պետք է աշխատանքի վայրում օգտագործեք այդ անունն ու ազգանունը որը գրված են ձեր Սոցիալական Ապահովության քարտում: Երե փոխեք ձեր անունն ու ազգանունը դուք պետք է նաեւ փոխեք անունը ձեր Սոցիալական Ապահովության քարտում: Սոցիալական Ապահովության այս ծառայությունը անվճար է: Չեր երեխաների ծնունդից անմիջապես հետո դուք պետք է նրանց համար Սոցիալական Ապահովության թիվ ստանաք: Դուք պետք ունեք նրանց համարը ձեր դաշնակցային հարկերու հայտարարման (federal income tax return) մեջ նրանք արձանագրելու իրրեւ խնամքի տակ գտնվող անձիք:

Ինքնության գողություն

Ուշադիր եղե՛ք ձեր Սոցիալական Ապահովության քարտի եւ համարի նկատմամբ ուլխազի կասեցնե՛ք ինքնության գողությունը: Աշխատանքի ընդունվելուց

ցույց տվե՛ք քարտը ձեր գործատիրոջ, որպեսզի ձեր հաշիվը ճիշտ լինի: Այնուհետև, դրե՛ք այն ապահով մի տեղ: **ՄԻ** կրե՛ք քարտը ձեզ հետ:

Ստուգե՛ք ձեր հաշվեցույցի ճշտությունը

Ծայրահեղ կարեւոր է, որ ձեր անունն ու ազգանունը եւ Սոցիալական Ապահովության համարը համաձայնվեն Սոցիալական Ապահովության Վարչության, ձեր գործատիրոջ եւ W2 թղթիկի վրայ եղած տեղեկությունների հետ, որպեսզի մենք կարողանանք ձեր հասույթը արձանագրել ձեր տակ: Եթե ձեր Սոցիալական Ապահովության քարտը ճիշտ չէ, փոփոխություններ կատարելու համար դիմե՛ք Սոցիալական Ապահովության ցանկացած գրասենյակին: Եթե ձեր W-2 թղթիկը սխալ է, ձեր գործատիրոջ տվե՛ք ճշգրիտ տեղեկությունը:

Եթե դուք 25 տարեկան կան ավելի տարեց աշխատատու եք եւ չեք ստանում Սոցիալական Ապահովության նպաստներ, դուք ամեն տարի ստանում եք *Social Security Statement*— «Սոցիալական Ապահովության Հաշուեցույց»ը, որտեղ ամփոփվում է ձեր հասույթը: Ուսումնասիրե՛ք այդ *Հաշուեցույցը* ստուգելու որ ձեր ամբողջ հասույթը ընդգրկված լինի: Եթե ձեր ամբողջ հասույթը ընդգրկված չէ, անմիջապես տեղեկացրե՛ք ձեր գործատիրոջ կամ Սոցիալական Ապահովության վարչության որպեսզի այդ սխալը ուղղվի:

Սոցիալական Ապահովության հարկերի վճարում

Եթե դուք աշխատում եք այլ անձի մոտ, ձեր գործատերը ձեր վարձատրությունից պահում է Սոցիալական Ապահովության եւ Մետիքելի հարկերն ուղարկելում է նաև Հարկային

Վարչության (Internal Revenue Service—IRS): Ձեր գործատերը նաև վճարում է Հարկային Վարչության ձեր վարձատրությունից սլահված գումարին հավասար գուգահեռ վճարը: Ձեր ամբողջ հասույթը արձանագրվում է Սոցիալական Ապահովության մոտ:

Եթե դուք ինքնաշխատ եք, եկամտի հարկային հայտարարագիրը լրացնելու ժամանակ դուք վճարում եք Սոցիալական Աահովության եւ Մետիքերի հարկեր, իսկ Հարկային Վարչությունը ձեր հասույթի մասին տեղեկություն ուղարկում է Սոցիալական Ապահովության: Դուք վճարում եք գործատիրոջ եւ աշխատողի լրիվ հարկերը, սակայն գոյություն ունեն հատուկ եկամտահարկի սլահումներ, որոնք ձեր հարկերը կարող են փոխհատուցել:

Սոցիալական Ապահովության եւ Մետիքերի հարկերը չեն սլահվում ձեր անունի տակ բացված հատուկ հաշվի մեջ: Նրանք օգտագործվում են վճարելու այսօր նախատներ ստացող մարդկանց՝ ինչպես ձեր ապագա նախատները վճարվելու են ապագա աշխատողների կողմից:

Սոցիալական Ապահովության վարկեր վաստակելը

Աշխատելով եւ Սոցիալական Ապահովության հարկեր վճարելով դուք վաստակում եք «վարկեր», որոնք հաշվի են առնվում Սոցիալական Ապահովության նախատներ ստանալու իրավասու լինելու համար (կախյալ ձեր հասույթից, յուրաքանչյուր տարի դուք կարող եք վաստակել առաւելագոյնը չորս վարկեր): Ընդհանրապէս մի անձ նախատների սլահանջները բավարարելու համար սլետք ունի 10 տարվա աշխատանքային վարկեր: Երիտասարդ աշխատողներ հաշմանդամության կամ վերապրողների

նպաստներու պահանջները բավարարելու համար ավելի փոքր թվով վարկեր կարող են ունենան:

Սոցիալական Ապահովության նպաստների պատկերացում

Ընդհանրապես, ձեր Սոցիալական Ապահովության նպաստը որոշվում է ձեր կյանքի ընթացքում ստացված հասույթի միջին տոկոսի համեմատությամբ: Ցածր եկամուտ ունեցող աշխատողները ստանում են ավելի բարձր տոկոսի համեմատություն, քան բարձր եկամուտ ունեցողները: Միջին հասույթով աշխատող մի անձ կարող է ակնկալել ծերության նպաստ, որը հավասարելու է կյանքի ընթացքում իր միջին հասույթի մոտ 40 տոկոսին:

Սոցիալական Ապահովությունը երբեք չի նախատեսվել որպես կենսաթոշակառուների, հաշմանդամների եւ վերապրողների եկամուտի միակ աղբյուրը: Այս նպաստների նպատակն է ամբողջացնել այլ եկամուտները, որոնք դուք ստանում եք անձնական կենսաթոշակային ծրագիրներից, խնայողություններից եւ ներդրումներից:

Սոցիալական Ապահովության նպաստներ

Ձեր Սոցիալական Ապահովության հարկերը հաաքվում են երեք տեսակ նպաստների համար՝ ծերության, հաշմանդամության եւ վերապրողների կապակցությամբ:

Եթե դուք իրավասու եք ծերության կամ հաշմանդամության նպաստ ստանալու, ուրեմն ձեր ընտանիքի միա անդամներն ալ կարող են ստանալ նպաստներ: Նրանք են՝ ձեր ամուսինը (կինը), եթե նա առնվազն 62 տարեկան է կամ 62 տարեկանից փոքր է, բայց խնամում է 16 տարեկանից ցածր տարիքի

երեխայի; ինչպես նաև ձեր երեխաները, եթե նրանք անուսնացած չեն եւ 18 տարեկանից եիտասաղ են, 19-ից եիտասաղ են բայց տակախին դպրոցական են, կամ էլ 18ից ավելի տարեց են բայց հաշմանդամ են: Եթե դուք անուսնալուծված եք, ձեր նախկին անուսինը (կինը) կարող է իրավասու լինի ձեր աշխատանքի տվյալներով:

Կենսաթոշակի անցնել

Եթե դուք բավականաչափ աշխատել եք, մենք ձեր նպաստները վճարում ենք ձեր լրիվ կենսաթոշակի անցնելու տարիքում (կրճատ նպաստներ մատչելի են 62 տարիքից սկսյալ): Եթե դուք ծնվել եք մինչև 1938 թվականը, ձեր լրիվ կենսաթոշակի անցնելու տարիքը 65 է: Լրիվ կենսաթոշակի անցնելու տարիքը աստիճանաբար բարձրանում է, հասնելով 67 տարուն այն մարդկանց համար, որոնք ծնվել են 1960 թվականին կամ ավելի ուշ: Եթե դուք հետաձգեք ձեր լրիվ կենսաթոշակի անցնելու տարիքը մինչև 70, դուք նաև կստանաք հատուկ վարկ յուրաքանչյուր ամսվա համար որ նպաստ չեք ստացել: Եթե որոշեք հետաձգել ձեր կենսաթոշակի անցնելը 65 տարեկանից հետո, դուք անսպայման պետք է դիմեք Մետիքերի, ձեր 65-րդ տարեդարձի շուրջ երեք ամսվա ընթացքում:

62 65 67

Հաշմանդամություն

Նպաստներ կարող ենք վճարել ձեզ որեւէ մի տարիքում եթե դուք բավականաչափ երկար աշխատել եք եւ ունեք լուրջ մարմնական կամ մտային հիվանդություն, որը ակնկալվում է որտեղի առնվազն մեկ տարի կամ ավարտվի ձեր մահով: Մի հետաձգեք դիմելը մինչև աշխատանքից դուրս գալու

մեկ տարին լրանա, որովհետև հաշմանդամության նպաստներ ապահովելը կարող է մի քանի ամիսներ տևել:

Վերապրողներ

Չեր մահվան դեպքում ձեր ընտանիքի որոշ անդամները կարող են իրավասու լինել վերապրողների նպաստների համար: Այս անդամներն են այրի կին կամ ամուսին, ամուսնալուծված այրի կին համ ամուսին, երեխաներ եւ խնամքի տակ գտնվող ծնողներ:

Մետիքեր

Մետիքերի ունի չորս մասեր: Աշխատելու ընթացքում դուք վճարում եք Մետիքերի հիվանդանոցի բաժնի ապահովագրության հարկ: Այս մասը երբեմն կոչվում է Մաս Ա (Part A): Այս ծառայությունը օգնում է հոգալ հիվանդանոցի, ծերերու մասնագիտական բուժարանի (skilled nursing) խնամքի եւ այլ ծառայությունների հետ կապված ծախսերը: Մետիքերի մնացյալ երեք բաժինների համար դուք վճարում եք անսական շահաբաժին: Անոնք են՝ Մաս B, Մաս C եւ Մաս D. Մաս B-ն (Part B) բժշկական ապահովագրություն է, որն օգնում է վճարելու բժիշկների ծառայությունների, հիվանդանոցից դուրս ստացված խնամքի, բժշկական այլ ծառայությունների եւ սլաշարների ծախսերը: Մաս C-ն (Part C) կոչվում է Մետիքերի Առավելության Ծրագիր: Անհատներ որոնք ունեն Մաս A եւ Մաս B կարող են ստանալ իրենց բժշկական լրիվ ծառայությունները Մաս C ընդունող բժշկական կացմակերպություններից: Իսկ վերջին բաժինն է Մետիքերի դեղագիրով դեղորայք գնելու ծրագիրը, Մաս D (Part D), որն օգնում է վճարելու դեղագիրով գնվելիք դեղորայքի ծախսերը:

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ. *Դուք իրավասու եք Մետիքեր ստանալու չեղ 65-րդ տարում: Սա վերաբերվում է բոլոր մարդկանց, նույնիսկ 1938 թվականին եւ սովելի ուշ ծնվածներին, որոնք լրիվ ծերության նպաստներ ստանալու համար պետք է լինեն 65 տարեկանից սովելի:*

Լրացուցիչ Ապահովության Եկամուտ

Լրացուցիչ Ապահովության Եկամուտը ամսական է վճարում այն մարդկանց, որոնք ունեն ցածր եկամուտ եւ նվազ դրամական միջոցներ: Լրացուցիչ Ապահովության Եկամուտ ստանալու համար դուք պետք է 65 տարեկան կամ ավելի տարեց լինեք նաք, կամ էլ լինեք կույր կամ հաշմանդամ որեւէ տարիքում: Լրացուցիչ Ապահովության Եկամուտը վճարում է հաշմանդամ մեծահասակների եւ երեխաների:

Ձեր ստանալիք Լրացուցիչ Ապահովության Եկամուտի գումարը կախյալ է ձեր եկամտից, դրամական միջոցներից եւ ձեր ապրելու վայրից: Դաշնակցային կառավարությունը վճարում է մեկ մասը, իսկ որոշ նահանգներ այդ գումարի վրայ ավելացնում են: Կարող եք ստուգել ձեր Լրացուցիչ Ապահովության Եկամուտի գումարը Սոցիալական Ապահովության տեղական գրասենյակում: Սովորաբար, անոնք որոնք ստանում են Լրացուցիչ Ապահովության Եկամուտ կարող են նաեւ ստանալ Մեդիքեյդ (Medicaid), սլարենային կտրոններ եւ այլ օգնություններ:

Լրացուցիչ Ապահովության Եկամուտ ստանալու համար աշխատած լինելը անհրաժեշտ չէ: Լրացուցիչ Ապահովության Եկամուտի վճարները հայթայթվում են ընդհանուր հարկային եկամտից եւ ոչ Սոցիալական Ապահովության հարկերի միջոցով:

Ե՞րբ եւ ի՞նչպես դիմել Սոցիալական Ապահովության կամ Լրացուցիչ Ապահովության Եկամուտի

Նպաստների համար դուք պետք է դիմեք ձեր նպաստները սկսվելու ցանկալի ամսաթվից երեք ամիս առաջ: Եթե դուք լիովին պատրաստ չեք կենսաթոշակի անցնելու համար, բայց մտածում եք դա անել մոտակա ապագայում, ապա միցուցե ցանկություն ունենաք այցելել Սոցիալական ապահովության կայքէջը՝ www.socialsecurity.gov/retire2-ում տեղակայված կենսաթոշակի անցնելու սլանավորման մեր հարմար — տեղեկատվային միջոցից օգտվելու նպատակով:

Կենսաթոշակի անցնելուց մի տարի առաջ խորհրդակցեք Սոցիալական Ապահովության ներակայացուցչի հետ: Հնարավոր է որ ձեզ համար շահավոր լինի ստանալ ծերության նպաստներ աշխատանքից դադարելէ առաջ: Դուք պետք է դիմեք Սոցիալական Ապահովության հաշմանդամության նպաստների կամ Լրացուցիչ Ապահովության Եկամուտի երբ ձեր հաշմանդամության աստիճանը ձեզ թույլ չի տալիս որաշխատեք: Երբ մեռնում է ընտանիքի ասպրուստ շահող անձը, դուք պետք է անմիջապէս մեզ հետ կապ հաստատեք որպէսզի ձեր իրավունքների մասին տեղեկություն ստանաք:

Նպաստներ դիմելու ժամանակ դուք պետք է ներկայացնեք փաստաթղթեր, որոնք ցույց են տալիս ձեր իրավասությունը, օրինակ, նպաստների համար դիմող յուրաքանչյուր ընտանիքի անդամի ծննդյան վկայականը, ամուսնության վկայականը, եթե դիմում է ձեր ամուսինը (կինը), եւ ձեր վերջին W-2 թղթիկը (կամ հարկային հայտարարագիրը, եթե դուք ինքաշխատ եք):

Սոցիալական Ապահովության հետ կապ հաստատելը

Հավելյալ տեղեկության համար, այցելեցեք մեր կայքէջը, www.socialsecurity.gov ուր նաեւ կարող եք գտնել մեր վերջին հրատարակությունները: Կարող եք նաեւ զանգահարել հետեւյալ անվճար թվին **1-800-772-1213** (խաւերը եւ դժուար լսողները թող զանգահարեն հետեւյալ հատուկ TTY թվին **1-800-325-0778**): Մենք բոլոր խօսակցությունները գաղտնի պահում ենք: Մենք կարող ենք պատասխանել ձեր մասնայատուկ հարցումները առաւօտյան ժամը 7-ից մինչեւ երեկոյան ժամը 7, Երկուշաբթի օրից մինչեւ Ուրբաթ: Մենք կարող ենք ապահովել թարգմանչի անվճար ծառայություններ՝ հեռախոսով կամ ձեր տեղական գրասենյակում: Ինքնաշխատ հեռաձայնային ծառայությամբ մենք որոշ հարցերի կարող ենք պատասխանել եւ տեղեկություններ հայթայթել օրը 24 ժամ:

Ուզում եմք նաեւ վստահ լինել թէ դուք ստանում եք
ճշգրիտ տեղեկություն ու քաղաքավար ծառայություն:
Այս պատճառով, Սոցիալական Ապահովության
Երկրորդ ներկայացուցիչ մը հսկում է որոշ
խօսակցությունները:

Social Security Administration
SSA Publication No. 05-10006-AM
A “Snapshot” (Armenian)
April 2008